7) 11780
11781

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI : B.02.0.007/00./53 31.1.2006
KONU : Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
GENEL SEKRETERLİĞİNE
(Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı)

İLGİ: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Dairesi Başkanlığı'nın 18.01.2006 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-18048 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile Antalya Milletvekili Sayın Atila EMEK ve İzmir Milletvekili Sayın Erdal KARADEMİR'e ait Yazılı Soru Önergeleri hakkındaki bilgileri içeren cevaplar ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

Dağıtım:
Gereği :
- TBMM Bşk.Genel Sekreterliği
(Kanunlar ve Kararlar Dai.Bşk.)
Ek: 2 Yazı (2'şer Nüsha)

Bilgi :
- Başbakanlık
(Kan.ve Kar.Gen.Müd.)
Ek: 2 Yazı

7/11780

ANTALYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ATİLA EMEK'İN
7/11780 SORU ÖNERGESİ CEVABIDIR

Devlet İstatistik Enstitüsü'nün, Türkiye İstatistik Yıllığında ve İçişleri Bakanlığı'nın internet sitesinde yayınlanan raporlarda, 2002 yılında 51.096 boşanan çiftlerin sayısı, Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı döneminde 2003 yılında 89.311 ve 2004 yılında 88.736 olmuştur.

SORU 1 :

Elinizde 2005 yılına ait boşanma rakamları var mı? varsa nedir? 2002 yılından sonra 50.000'lerden 90.000'lere ulaşan % 75'e yakın artış gösteren boşanmaların nedenleri araştırılmış mıdır? Araştırılmış ise aile kurumuna olumsuz etki ve boşanma sonucunu doğuran sebepler nelerdir?

CEVAP 1 :

Ülkemizde boşanmaya ilişkin en son veriler MERNİS'in yayınladığı 2004'e ait rakamlardır. Ülkemizde hayati istatistiklere ilişkin verilerin derlenmesi ve yayınlanması bugüne kadar düzenli olarak Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yürütülmekte idi. TÜİK'in önergeye konu olan boşanma istatistiklerinin kaynağı mahkemelerden intikal eden dava kayıtlarına ait bilgiler olmuştur. Bu şekliyle boşanma rakamları 2000 yılında 34.862, 2001 yılında 50.402, 2002 yılında 51.096, 2003 yılında da 50.108'dir. Boşanma konusunda en son yayınlanan veriler 2003'e ait olup, 2004 ve 2005 yılı rakamları henüz yayınlanmamıştır. Ancak kayda geçirilemeyen ya da mahkemelerden zamanında intikal edilmeyen kayıt bilgileri boşanma konusunda veri kaybına yol açtığı düşüncesi ile bu sorunların ortadan kaldırılması ve sağlıklı verilerin elde edilmesi amacıyla TÜİK ile İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılan bir protokolle boşanma gibi hayati istatistiklerin MERNİS (Merkezi Nüfus İdare Sistemi)'de kayıt altına alınmasına karar verilmiştir. Bu sistemde, bireylerin kimlik numarası ve kimlik bilgilerinin doğrudan kayıt altına alınması yoluyla evlenme, boşanma, ölüm gibi hayati istatistiklere ait güncel verilerin derlenmesi ve yayınlanması hedeflenmiştir.

MERNİS verilerine göre ise boşanma rakamlarının yıllara göre seyri 2001 yılında 90.215, 2002 yılında 90.454, 2003 yılında 89.311 ve 2004 yılında 88.736'dır. Her iki kurum arasında dikkati çeken rakam farkı kullanılan yöntem ve tekniklerden kaynaklanmaktadır.

TÜİK verileri açısından boşanma oranlarına bakıldığında ülkemizde 2001'de ani bir yükselme eğilimi olduğu, daha sonraki yıllarda ise boşananların sayısında istikrarlı bir seyir gözlenmektedir. Bu istikrar 2001 yılından 2004 yılına kadar MERNİS'in boşanma istatistiklerinde de vardır. Dünyanın birçok ülkesiyle karşılaştırıldığında Türkiye'deki boşanma oranları hala çok düşük düzeylerdedir. Boşanmaların yüksek düzeylere ulaştığı ülkelerde boşanmaların neden olduğu olumsuzluklar çözümü en zor sosyal problemler arasında sayılmaktadır. Ülkemizdeki boşanmaların neden olduğu olumsuzluklar hala ciddi bir sosyal sorun olma aşamasına gelmemiştir. Ancak son yıllardaki artışlar boşanmaların ülkemiz için de ciddi bir sosyal sorun potansiyeli taşıdığını tartışmaya mahal vermeyecek bir biçimde ortaya koymuştur. Özellikle kadınlar ve çocukların boşanmanın psiko-sosyal ve ekonomik güçlükleriyle muhatap olan kesimlerdir.

Bir çok ülkede olduğu gibi ülkemizde de boşanma hakkında bir çok çalışma yapılmış ve boşanmanın nedenleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Bilindiği gibi boşanma olayının gerçekleşmesine neden olan çok sayıda sosyal, kültürel, ekonomik ve psikolojik faktör bulunmaktadır. Türkiye gibi hızlı bir değişim süreci yaşayan bir ülkede boşanmaya etki eden bu faktörlerin detaylı bir şekilde ele alındığı çalışmaların sık aralıklarla gerçekleştirilmesi boşanmanın nedenlerinin anlaşılabilmesi açısından hayati öneme sahiptir.

Bakanlığıma bağlı Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü tarafından 1998 yılında yaptırılan **Boşanma Sebepleri Araştırmasının** sonuçlarına göre, sağlıksız bir evliliğin altı sebebi vardır. Bunlar sırası ile eşlerin doğrudan diğerine yönelmeyen ve önemli toplumsal tepki de doğurmayan genel nitelikli yanlış davranışları, eşlerin diğer eşe ya da çocuklara yönelen ve fakat yoğun toplumsal tepki doğurmayan yanlış davranışları, eşlerin birbirini yeterince tanımadan evlenmesinin sonucu olarak ortaya çıkan çeşitli türde uyumsuzluk halleri, eşlerin kusurundan kaynaklanmayan ancak evliliğin yürümesini zor hatta imkansız hale getiren haller, eşlerin önemli toplumsal tepki doğuran ve ahlaksızca sayılan halleri, eşler arasında temelde geleneksel rol dağılımının reddinden kaynaklanan ve çeşitli konularda kendini gösteren otorite tartışması hali (beklendiği ölçüde yüksek oranda birinci öncelikli boşanma sebebi olarak karşılaşılmamıştır). Araştırmada boşanma davası açmış ya da bu davaya muhatap olmuş 700 kişiyle görüşme yapılmıştır.

SORU 2 :

Özellikle, son yıllarda AKP iktidarı tarafından izlenen ekonomik politikaların neden olduğu işsizlik ve yoksulluğun, evliler üzerinde ki olumsuz etkileri ne çeşitte ve ne miktarda olmuştur? Bu konularda Bakanlığınızca yürütülen bir çalışma ve araştırma var mıdır?

CEVAP 2 :

Hükümetimizin uyguladığı ekonomik ve sosyal politikalar toplumla geleceğe yönelik güven duygusu oluşturmuştur. Temel hedefimiz, geçmiş iktidarlar döneminde yitirilen güven ve istikrar ortamını sağlamaktadır. Birinci soruda verilen cevaplarda boşanmanın sebeplerinin farklı dinamiklere bağlı olduğu belirtilmiştir. Bu nedenle Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel müdürlüğü tarafından 2006 yılında yapılması hedeflenen araştırmalardan biri **Boşanmanın Sebepleri** başlığını taşımaktadır. Bu araştırmanın konusunu boşanma nedenlerinin yorumsamacı bir yaklaşımla ortaya çıkarılması oluşturmaktadır. Sonuçları itibariyle ciddi sosyal sorunları ortaya çıkarma potansiyeli olan boşanma vakıaları nedenlerinin bilinmesi ve uygun önlemlerin alınmasıyla azaltılabilme imkanı olan bir problemdir. Bu nedenle boşanmalardaki 2000'den sonra ortaya çıkan hızlı yükselişin nedenlerinin detaylı bir biçimde tespit edilmesi oldukça önemlidir. Çünkü ancak bu tespitlerin yapılmasıyla boşanmaların azaltılabilmesine yönelik alınabilecek önlemler için sağlıklı bir zemin oluşturulabilecektir.

Boşanma istatistiklerinde boşanma nedeni olarak ifade edilen **geçimsizlik** boşanma nedenleri arasında %90'ları aşan en büyük grubu oluşturmaktadır. Geçimsizliği oluşturan faktörlerin bazılarının bir çok ailede değişik düzeylerde de olsa bulunması mümkündür. Bu araştırmada bu kategorinin altında yatan asıl sebeplerin (ekonomik, sosyo-psikolojik, yoksulluk vb.) yorumlanması amaçlanmaktadır. Eşler arasında şiddetli geçimsizlik yaşanmasına neden olan faktörlerin henüz boşanma aşamasına gelmemiş ailelerdeki durumunun tespit edilmesi de araştırmanın diğer hedefini oluşturmaktadır.

7/11780

SORU 3 :

Bu araştırmalar ışığında, artan işsizlik ve yoksulluk, boşanmalarda ne oranda etkili olmuştur? Olmuş ise toplam boşanmaların yüzde kaçı bu nedenlerle olmuştur?

CEVAP 3 :

Boşanma sebeplerinin ekonomik kaynaklı olup olmadığına dair herhangi bir veri bulunmamaktadır. Bunun sebebi boşanma sebeplerinin hukuki tanımlamasında ekonomik sebeplere ilişkin bir sınıflandırmanın bulunmamasıdır.

Saygılarımla.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı